EBÛ AMR DIMEŞKÎ

Şam evliyâsının büyüklerinden. Ebû Abdullah-ı Celâ ve Zünnûn-i Mısrî'nin talebeleriyle sohbet etti. Şam'da yaşayıp 320 (m. 932) yılında orada vefât etti.

Birçok âlimden ilim tahsil edip, tasavvuf yoluna girdi. Âlimler arasında fetvâları meşhûrdu. Ömrünü ibâdet ve tâatle geçirdi.

Din düşmanlarına, bilhassa alemin ölümsüz olduğu iddiasında olan felsefecilere çok güzel cevaplar verdi.

Birçok insan, meclisinde bulunup feyz ve bereketinden istifâde ettiler. Mümtaz insanlar gelip, ona talebe olmakla şereflendiler. Ebû Hayr-i Deylemî, Ebû Bekr-i Râzî, Mensûr bin Abdullah, Ebû Abdullah bin Muhammed Şâmîonun talebelerinin meşhûrlarındandır.

Ebû Amr-i Dımeşkî hazretleri buyurdu ki:

“Evliyânın dört husûsiyeti vardır. Siyaset, riyâzet, firâset ve riâyet. Siyaset ve riyazet gizli, firâset ve riâyet açıktır. Siyaset; kalb temizliğine, riyâzet ise hakîkate ulaştırır. Siyaset, nefsi tanımaktır. Riyâzet, nefse muhalefet ve düşmanlıktır. Firâset, Allahü teâlânın iyiliklerini yakînen görmek. Riâyet de, Allahü teâlânın emir ve yasaklarına uymaktır. Siyâset, kulluğu canlandırır, riyâzet kaza ve kadere râzı olmağı sağlar. Firâset, kötülükten arınmayı ve tarif edilemeyecek şeyleri müşâhedeyi sağlar, riâyet ise sevgi ve korku kazandırır. Vefâ, safa ile beraber olur, rızâ muhabbetle beraberdir. Bunlardan birinin ilmi diğerinden, birinin bilgisizliği de öbürünün cehâletinden kaynaklanır.”

“Tasavvuf, Hakîkî müşâhede için, gözünü dünyâdan tamamen çevirmektir.”

“Allahü teâlâdan korkan, şeytanın kötülüklerinden daha çok, nefsinin kendisine vereceği zarardan korkar.”

“Rızâ, her halinde Yaratanın hükmüne râzı olmaktır.”

“İnsanları hoş görmek, muhabbet icabıdır. Diğer insanların yaptıklarını, seçilmişlerden de beklemek akıl işi değildir. Evliyâ, bu fâni dünyâda olup biten şeylerle değerlendirilmeye kalkışılırsa, ortalık fitne ve fesada boğulur.”

“Peygamberler, mu’cizelerini insanların imân etmeleri için açıklarlar. Evliyâ da, kerâmetlerini insanlar arasında fitneye yol açmaması için saklar.”

“Hatıra gelip geçen şeyler mühim değildir. İş bir makama vâsıl olup, aslî vatanını müşâhede etmektir. Asıl yerini gören, geçici şeylere i’tibâr etmez.”

“Kalbin kararmasının alâmeti, kulun kendi tedbirine güvenip, Hak teâlânın muhafaza etmesi için duâ ve istekte bulunmamasıdır. Halbuki Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) “Yâ Rabbi! Beni, daha şimdi doğmuş bir çocuk gibi muhafaza et!” diye duâ buyurdular.”

“İnsanların kalbinin nûru, yüzünde görülür.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Risâle-i Kuşeyrî sh. 308, 426

2) Tabakât-us-sûfiyye sh. 177, 277

3) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 101

4) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 346

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 287

6) Tezkiret-ul-evliyâ cild-2, sh. 53